

Копія

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

04 вересня 2018 р.

Справа №805/2409/18-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Голубової Л.Б., розглянувши за правилами спрощеного позовного провадження в приміщенні Донецького окружного адміністративного суду адміністративну справу

за позовом Державної служби геології та надр України
до державного підприємства «Сніжнеантрацит»

про припинення права користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 4256 від 14 травня 2007 року

Державна служба геології та надр України звернулася до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до державного підприємства «Сніжнеантрацит» про припинення права користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 4256 від 14 травня 2007 року.

В обґрунтування позову зазначає, що державному підприємству «Сніжнеантрацит» надано спеціальний дозвіл на користування надрами № 4256 від 14 травня 2007 року, невід'ємною частиною якого є Угода про умови користування надрами від 14 травня 2007 року.

Відповідно до статті 24 Кодексу України про надра, користувачі надр зобов'язані використовувати надра відповідно до цілей, для яких їх було надано; забезпечувати повноту геологічного вивчення, раціональне, комплексне використання та охорону надр; забезпечувати безпеку людей, майна та навколишнього природного середовища; приводити земельні ділянки, порушені при користуванні надрами, в стан, придатний для подальшого їх використання у суспільному виробництві; виконувати інші вимоги щодо користування надрами, встановлені законодавством України та Угодою, тощо. Відповідно до Угоди, надрокористувач зобов'язаний у встановленому порядку подавати до Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» щорічні звіти відповідно до форми державної статистичної звітності, як підтвердження експлуатації корисних копалин.

Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України» листом № 02/302-0972 від 07 квітня 2015 року надало перелік надрокористувачів Донецької та Луганської областей інформація щодо руху запасів за формою ф. 5-гр за 2014 рік до ДНВП «Геоінформ України» не надходила. Листом ДНВП «Геоінформ України» № 02/302-1493 від 26 квітня 2016 року надало перелік надрокористувачів інформація щодо руху запасів за формою ф. 5-гр за 2015 рік до ДНВП

*306*3203196*1*2*

«Геоінформ України» не надходила.

За результатами опрацювання листів встановлено, що державне підприємство «Сніжнеантрацит» в порушення вимог Угоди про умови користування надрами, особливих умов спеціального дозволу на користування надрами та ст. 24 Кодексу України про надра не подало до ДНВП «Геоінформ України» щорічні звіти відповідної форми статистичної звітності, як підтвердження експлуатації корисних копалин, за 2014 та 2015 роки.

Держгеонадра здійснюють державний геологічний контроль з метою виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, механізм проведення якого регулюється Порядком здійснення державного геологічного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2011 року № 1294 та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Відповідно до статті 4 Порядку № 1294, органи державного геологічного контролю відповідно до покладених на них завдань здійснюють державний геологічний контроль за своєчасністю і правильністю державної реєстрації робіт з геологічного вивчення та використання надр, наявністю спеціальних дозволів на користування надрами і виконання передбачених ними умов.

Державною службою геології та надр України винесено наказ від 19 травня 2015 року № 122 щодо зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами, яким встановлено термін для усунення порушень законодавства про надра з боку державного підприємства «Сніжнеантрацит» 30 календарних днів. Наказами Держгеонадр продовжувалися терміни усунення порушень. Державним підприємством «Сніжнеантрацит» порушення не усунені.

Державне підприємство «Сніжнеантрацит» порушило законодавство в сфері надрокористування та не усунуло порушення, у зв'язку з чим, Державна служба геології та надр України звернулася до суду з позовом про анулювання спеціального дозволу, згідно ст. 26 Кодексу України про надра та пункту 23 Порядку № 615.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 10 квітня 2018 року позовну заяву залишено без руху у зв'язку із невідповідністю вимогам статті 161 Кодексу адміністративного судочинства України.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 07 травня 2018 року позовну заяву Державної служби геології та надр України до державного підприємства «Сніжнеантрацит» про припинення права користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 4256 від 14 травня 2007 року повернуто позивачу разом з усіма доданими до неї документами.

Постановою Донецького апеляційного адміністративного суду від 03 липня 2018 року ухвалу Донецького окружного адміністративного суду від 07 травня 2018 року скасовано та направлено справу для продовження розгляду.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 12 липня 2018 року відкрито провадження у справі за правилами спрощеного позовного провадження та призначено судові засідання на 26 липня 2018 року.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 26 липня 2018 року розгляд справи відкладено на 04 вересня 2018 року.

Представник позивача в судові засідання не з'явився, про дату, час та місце розгляду справи повідомлявся судом належним чином. Надав клопотання про розгляд справи в порядку письмового провадження (а.с. 105).

Представник відповідача в судові засідання не з'явився, про дату, час та місце розгляду справи повідомлявся шляхом оприлюднення ухвали про відкриття провадження у справі на офіційному веб-порталі судової влади України, у зв'язку з тим, що державне підприємство «Сніжнеантрацит» знаходиться на території не підконтрольній Українській владі куди УДППЗ «Укрпошта» не здійснює поштові підправлення.

Відповідно до положень статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України даний предмет спору віднесено до розгляду за правилами спрощеного позовного

провадження, суд вважає за можливе розглянути справу в порядку спрощеного позовного провадження, враховуючи, що відповідача у відповідності до норм законодавства повідомлено про наявність позову щодо визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити певні дії.

Дослідивши матеріали справи, розглянувши справу в межах заявлених позовних вимог і наданих доказів, оцінивши докази відповідно до вимог ст.ст. 72-79 Кодексу адміністративного судочинства України, суд –

ВСТАНОВИВ:

Державне підприємство «Сніжнеантрацит» код ЄДРПОУ 31906124 є юридичною особою, місцезнаходження юридичної особи згідно даних з ЄДР: 86500, Донецька область, м. Сніжне, вул. Леніна, 32, що підтверджується безкоштовним запитом відомостей у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (а.с. 109-110).

Державна служба геології та надр України (далі - Держгеонадра) є центральним органом виконавчої влади, який наділений функціями для забезпечення реалізації державної політики у сфері надрокористування та діє відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1174 (далі - Положення).

В силу п. 4 зазначеного Положення Державна служба геології та надр України відповідно до покладених на неї завдань, зокрема:

- видає в установленому порядку спеціальні дозволи на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами);
- зупиняє та анулює в установленому порядку дію спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами), поновлює їх дію у разі зупинення.

14 травня 2007 року, на підставі протоколу від 19 серпня 2009 року № 4 видано спеціальний дозвіл на користування надрами № 4256 з метою видобування кам'яного вугілля, на родовище поле шахти «Ударник», пласти: h6-1, h3-1, h3, h2-1, місцезнаходження об'єкту: Донецька область, м. Сніжне, термін дії спеціального дозволу дійсний до 14 травня 2020 року (а.с. 68).

Невід'ємною частиною спеціального дозволу є Угода про умови користування надрами з метою видобування користування корисних копалин (надалі – Угода) від 14 серпня 2007 року, укладена між Державною службою геології та надр України та державним підприємством «Сніжнеантрацит» (далі – надрокористувач).

Відповідно до п. 13.2 статті 13 «Інформування сторін, щорічна звітність» вказаної Угоди, надрокористувач зобов'язаний в установленому порядку подавати до державного науково – виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» щорічні звіти про рух запасів відповідно до форм державної звітності (5-гр, 6-гр, 7-гр) (а.с. 69-76).

Листом від 07 квітня 2015 року № 02/302-0972 державне науково – виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України» (далі – ДНВП «Геоінформ України») надало інформацію Департаменту державного геологічного контролю щодо відсутності звітності надрокористувачів Донецької і Луганської областей за формою 5-гр за 2014 рік, разом із відповідним переліком підприємств, які не звітували щодо руху запасів (а.с. 78-80).

Наказом № 122 від 19 травня 2015 року Держгеонадр України відповідно до пункту 22 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615, у зв'язку з невиконанням особливих умов спеціальних дозволів на користування надрами, а саме: щорічного звітування перед ДНВП «Геоінформ України» щодо руху запасів за формою № 5-гр за 2014

«Геоінформ України» щодо руху запасів за формою № 5-гр за 2014-2015 роки та враховуючи пропозиції Комісії з питань надрокористування відповідачу, як надрокористувачу надано термін для усунення порушень до 01 вересня 2017 року на підставі протоколу № 6/2017 від 13 травня 2017 року, про що свідчить перелік спеціальних дозволів на користування надрами, яким встановлено терміни для усунення порушень законодавства про надра (а.с. 95-96).

Листом від 20 липня 2017 року № 03/303-2913 ДНВП «Геоінформ України» надало до Держгеонадр інформаційний звіт про результати аналізу стану виконання особливих умов спеціальних дозволів на користування надрами, які станом на 19 липня 2017 року не направили до ДНВП «Геоінформ України» щорічну статистичну звітність за формою № 5-гр, 6-гр, 7-гр за 2016 рік, серед яких державне підприємство «Сніжнеантрацит» (а.с. 97-99).

На підставі зазначеного, позивачем подано оголошення до офіційного вісника «Урядовий кур'єр» (№ 237 від 15 грудня 2017 року) щодо інформування Держгеонадр України в 15-денний строк власну позицію (згоду/незгоду) на припинення права користування надрами, згідно зі спеціальними дозволами на користування надрами (а.с. 100).

Оскільки ніяких листів чи інформації про усунення порушень від державного підприємства «Сніжнеантрацит» до Державної служби геології та надр України не надходило, позивач звернувся до суду з вказаним позовом.

Надаючи правову оцінку встановленим обставинам справи, суд виходить з наступного.

Відповідно до статті 2 Кодексу України про надра його завданням є регулювання гірничих відносин з метою забезпечення раціонального, комплексного використання надр для задоволення потреб у мінеральній сировині та інших потреб суспільного виробництва, охорони надр, гарантування при користуванні надрами безпеки людей, майна та навколишнього природного середовища, а також охорона прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій та громадян.

Статтею 25 Кодексу України про надра визначено, що права користувачів надр охороняються законом і можуть бути обмежені лише у випадках, передбачених законодавством України.

Питання надання спеціальних дозволів на користування надрами у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також процедуру продовження строку дії, переоформлення, видачі дублікату, зупинення дії чи анулювання дозволу та внесення до нього змін врегульовано Порядком надання спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615 (далі - Порядок № 615).

Відповідно до п. 23 Порядку № 615, право користування надрами припиняється з підстав та у порядку, передбаченому Кодексом України про надра та Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Про надання, продовження строку дії, зупинення, поновлення, переоформлення, видачу дублікату, анулювання дозволу та внесення змін до нього Держгеонадр видає наказ, а Рада міністрів Автономної Республіки Крим – розпорядження (п. 25 Порядку №615).

Згідно статті 16 Кодексу України про надра, переоформлення спеціальних дозволів на користування надрами, внесення до них змін, видача дублікатів, продовження терміну дії спеціальних дозволів на користування надрами, зупинення їх дії або анулювання, поновлення їх дії у разі зупинення здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр у встановленому законодавством порядку.

Частиною першою статті 26 Кодексу України про надра визначені підстави припинення права користування надрами, відповідно до якої право користування надрами припиняється у разі:

- якщо відпала потреба у користуванні надрами;
- закінчення встановленого строку користування надрами;

- припинення діяльності користувачів надр, яким їх було надано у користування;
- користування надрами з застосуванням методів і способів, що негативно впливають на стан надр, призводять до забруднення навколишнього природного середовища або шкідливих наслідків для здоров'я населення;
- використання надр не для тієї мети, для якої їх було надано, порушення інших вимог, передбачених спеціальним дозволом на користування ділянкою надр;
- якщо користувач без поважних причин протягом двох років, а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу - 180 календарних днів не приступив до користування надрами;
- вилучення у встановленому законодавством порядку наданої у користування ділянки надр.

Право користування надрами припиняється органом, який надав надра у користування, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 цієї статті, у разі незгоди користувачів, у судовому порядку. При цьому питання про припинення права користування земельною ділянкою вирішується у встановленому земельним законодавством порядку (ч. 2 ст. 26 Кодексу України про надра).

За змістом цієї норми, право користування надрами у випадку, передбаченому пунктом 5 статті 26 Кодексу України про надра, припиняється органом, який надав надра у користування, самостійно, а у судовому порядку лише в разі незгоди користувачів.

Суд зазначає, що додаткові підстави для припинення користування надрами можуть мати місце, як це передбачено ч. 3 статті 26 Кодексу України про надра, однак, не може бути змінено правило, відповідно до якого, у разі незгоди користувачів з припиненням права на користування надрами воно може припинитися лише у судовому порядку, звертаючи при цьому увагу, що аналогічна правова позиція неодноразово висловлювалась Верховним Судом України.

Верховним Судом України в постановах: від 25 червня 2011 року у справі № 21-36a11, від 19 вересня 2011 року у справі 21-164a11, від 10 грудня 2013 року у справі № 21-450a13, зазначено, що підзаконний нормативний акт, який встановлює додаткові підстави для припинення користування надрами, не може змінювати правило, відповідно до якого у разі незгоди користувачів з припиненням права на користування надрами за неналежне користування ними припинення такого права здійснюється у судовому порядку.

Суд зазначає, що у вищезазначених постановках Верховний Суд України дійшов до висновку, що право користування надрами припиняється судом у разі незгоди надракористувача з припиненням права на користування надрами.

Факт незгоди відповідача щодо припинення користування надрами позивачем не доведений, що, в даному випадку, виключає правові підстави для припинення права користування надрами у судовому порядку.

Пунктом 10 Порядку № 615 передбачено, що невід'ємною частиною дозволу є угода про умови користування надрами, що укладається між органом з питань надання дозволу і надрокористувачем і містить програму робіт, яка оформляється як додаток, та особливі умови надрокористування, що передбачають, зокрема, підстави для припинення діяльності, пов'язаної з використанням ділянки надр.

Право припинення користування надрами у випадках, передбачених п.п. 1, 2, 3, 7 ч.1 ст. 26 Кодексу України про надра здійснює безпосередньо Державна служба геології та надр України шляхом прийняття відповідного наказу про анулювання Дозволу, а припинення користування надрами у судовому порядку можливо лише у випадках, передбачених п.п. 4, 5, 6 ч.1 ст. 26 Кодексу України про надра у разі незгоди надрокористувачів з припиненням такого права, тобто, у разі наявності спору з цього приводу.

Порядок анулювання спеціальних дозволів також передбачений п. 4, ч. 7 ст. 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (далі - Закон України № 2806), згідно із якою дозвільний орган, що видав документ дозвільного характеру, може звернутися до адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у виді

анулювання документа дозвільного характеру за наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) встановлення факту надання в заяві про видачу документа дозвільного характеру та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації;

2) здійснення суб'єктом господарювання певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, на які отримано документ дозвільного характеру, з порушенням вимог законодавства, щодо яких дозвільний орган видавав припис про їх усунення із наданням достатнього часу для їх усунення.

Законом можуть передбачатися інші підстави для анулювання документа дозвільного характеру.

Суд зауважує, що підставою для звернення до суду стало порушення відповідачем ст. 26 Кодексу України про надра, а саме неподання звітності, що вказує на відсутність підтвердження експлуатації корисних копалин відповідачем.

Держгеонадра України подано оголошення до офіційного вісника «Урядовий кур'єр» з проханням надати власну позицію (згоду/незгоду) на припинення права користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами у зв'язку з порушенням вимог передбачених спеціальним дозволом, що, на його думку, є належним повідомленням відповідача про вказані вище обставини, однак жодних листів чи інформації про усунення порушень до Держгеонадра України так і не було подано, що і стало підставою для звернення з даним адміністративним позовом, суд зазначає, що зазначений факт не спростовує тієї обставини, що судовий порядок вирішення питання припинення права користування надрами передбачений у разі незгоди користувача з анулюванням спеціального дозволу на користування надрами, а в даному спорі, факт незгоди відповідача щодо припинення користування надрами позивачем не доведений. Суд зазначає, що розміщення повідомлення позивачем в «Урядовий кур'єр» не може вважатися належним підтвердженням факту незгоди державного підприємства «Сніжнеантрацит» з дією позивача щодо зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами, оскільки в матеріалах справи відсутні докази ознайомлення відповідача з цим оголошенням, а також, слід зауважити, що така процедура повідомлення відсутня і в Кодексі України про надра, і в Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», за приписами яких здійснюється припинення права користування надрами.

В даному випадку, підстава, на яку посиляється позивач при зверненні з позовом про анулювання спеціального дозволу (неподання до ДНВП «Геоінформ України» щорічних звітів відповідної форми статистичної звітності, як підтвердження експлуатації корисних копалин за 2014, 2015 роки) не передбачає право саме суду анулювати спеціальний дозвіл на користування надрами, оскільки, в даному випадку, в матеріалах справи відсутні будь-які докази, які б підтверджували, що відповідач, письмово висловив свою незгоду із дією позивача щодо зупинення спеціального дозволу і такий лист чи повідомлення отримане позивачем, а з інших підстав суд позбавлений можливості анулювати спеціальний дозвіл на користування надрами, оскільки не може підміняти орган, який надав надра у користування, або перебирати на себе повноваження щодо вирішення питань, які законодавством віднесені до компетенції цього органу державної влади.

Відповідно до ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Стаття 19 Конституції України передбачає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Враховуючи вищевикладене, суд дійшов висновку про відмову в задоволенні позовних вимог позивача у повному обсязі, оскільки, в даному випадку відсутній спір щодо припинення права користування надрами шляхом анулювання відповідного спеціального

дозволу на користування надрами.

Питання судових витрат судом не вирішується у зв'язку з відмовою в задоволенні позовних вимог.

Згідно частини 3 статті 243 Кодексу адміністративного судочинства України у виняткових випадках залежно від складності справи складення рішення, постанови у повному обсязі може бути відкладено на строк не більш як десять, а якщо справа розглянута у порядку спрощеного провадження - п'ять днів з дня закінчення розгляду справи.

Відповідно до частини 4 статті 243 Кодексу адміністративного судочинства України судові рішення, постановлені у письмовому провадженні, повинні бути складені у повному обсязі не пізніше закінчення встановлених цим Кодексом строків розгляду відповідної справи, заяви або клопотання.

Враховуючи наведене та керуючись статтями 2, 14, 77, 90, 139, 242-246, 250, 255, 257-263, 295, 297 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

ВИРІШИВ:

У задоволенні адміністративного позову Державної служби геології та надр України (місцезнаходження згідно даних з ЄДР: 03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 16, код ЄДРПОУ 37536031) до державного підприємства «Сніжнеантрацит» (місцезнаходження згідно даних з ЄДР: 86500, Донецька область, м. Сніжне, вул. Леніна, 32, код ЄДРПОУ 31906124) про припинення права користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 4256 від 14 травня 2007 року - відмовити.

Рішення складено у повному обсязі та підписано 10 вересня 2018 року.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

До дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи апеляційні скарги подаються учасниками справи до або через відповідні суди, а матеріали справ витребовуються та надсилаються судами за правилами, що діяли до набрання чинності цією редакцією Кодексу.

Суддя

Голубова Л.Б.

